

ΘΕΜΑ 24^ο

(ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, Προοίμια 6,1,1-2,8)

Πολλῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων εἰρημένων παρὰ πάντων τῶν συμβουλευκότων, οὐδὲν ὑμᾶς νῦν ὁρῶ ὄντας ἐγγυτέρω τοῦ τί πρακτέον ἡρῆσθαι ἢ πρὶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι. αἴτιον δὲ τούτου ταῦθ' ὅπερ οἶμαι τοῦ κακῶς ἔχειν τὰ ὅλα· οὐ γὰρ παραινουσὶν ὑμῖν ὑπὲρ τῶν παρόντων οἱ λέγοντες, ἀλλ' ἐαυτῶν κατηγοροῦσι καὶ λοιδο-
 5 ροῦνται, ὥς μὲν ἐγὼ κρίνω, συνεθίζοντες ὑμᾶς ἄνευ κρίσεως, ὅσων εἰσὶν αἴτιοι κακῶν, ἀκούειν, ἵν' ἂν ποτ' ἄρ' εἰς ἀγῶνα καθιστῶνται, μηδὲν ἡγούμενοι καινὸν ἀκούειν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ὥργισθε πολλάκις, πραότεροι δικασταὶ καὶ κριταὶ γίγνησθε τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς. τὴν μὲν οὖν αἰτίαν δι' ἣν ταῦτα ποιοῦσιν, ἴσως ἀνόητον ἀκριβῶς ζητεῖν [εἴη ἂν] ἐν τῷ παρόντι· ὅτι δ' ὑμῖν οὐχὶ συμφέρει, διὰ τοῦτ' ἐπιτιμῶ. ἐγὼ δ' οὔτε κατηγορή-
 10 σω τήμερον οὐδενός, οὐθ' ὑποσχέσομαι τοιοῦτ' οὐδὲν ὃ μὴ παραχρῆμ' ἐπιδείξω, οὐδ' ὅλως τῶν αὐτῶν τούτοις οὐδὲν ποιήσω· ἀλλ' ἃ βέλτιστα μὲν τοῖς πράγμασιν, συμφέροντα δὲ τοῖς βουλευομένοις ὑμῖν ἡγοῦμαι, ταῦθ' ὥς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων εἰπὼν καταβήσομαι.

ΣΧΟΛΙΑ

- 1 **Πολλῶν...λόγων εἰρημένων:** *παρὰ το γεγονός ότι πολλοί λόγοι έχουν λεχθεί*, γενική απόλυτη, εναντιωματική μτχ. **παρὰ...τῶν συμβουλευκότων:** εμπρόθετος προσδ. του ποιητικού αιτίου. Η έναρθρη γενική της μτχ. σε θέση ουσιαστικού. Η ενδιαμέση αντωνυμία κατηγ. προσδ.
- 2 **οὐδὲν:** *καθόλου*, αιτιατική επιρρ. του τρόπου. **ὑμᾶς:** αντικ. του *ὁρῶ* αλλά και υποκ. της μτχ. *ὄντας*. **ὄντας:** συνημμ. μτχ. στο *ὑμᾶς*, κατηγορ. μτχ. **τοῦ...ἡρῆσθαι:** *κοντά στο να έχει βρεθεί*, έναρθρη γενική του απαρεμφάτου. Συντάσσεται ως γενική διαιρετική στο *ἐγγυτέρω*. **τί πρακτέον:** ενν. *ἔστί*, *τι πρέπει να γίνει*. Πλάγια ερώτηση ως υποκείμενο στο *ἡρῆσθαι*. **ἢ πρὶν...ἀναβῆναι:** β' ὁρος συγκρίσεως από τον συγκριτικό βαθμό του *ἐγγυτέρω* με μια χρονική πρόταση με *πρὶν*+ἀπαρέμφ. *εἰς ἐκκλησίαν ἀναβαίνω = συγκεντρώνομαι στην ἐκκλησία του δήμου*.
- 3 **αἴτιον δὲ τούτου:** *και αἴτιο αυτού εδώ του γεγονότος*, δηλ. *του ότι δεν βλέπω να είσθε καθόλου πιο κοντά στο να έχει βρεθεί τι πρέπει να γίνει*. Η ονομαστική *αἴτιον* είναι κατηγορούμενο με την γενική που ακολουθεί ως *γενική της αιτίας*. **ταῦθ':** *ἔστί*, *εἶναι το ίδιο*. Δεν πρέπει να συγχέονται από γραμματικής άποψης οι αντωνυμίες *«ταῦθ'»* & *«ταῦθ»*. Η *«ταῦθ'»* αντιστοιχεί στην *ταῦτα*, και μπορεί να είναι είτε ονομαστική είτε η αιτιατική πληθυντικού του ουδετέρου της αντωνυμίας *οὔτος, αὕτη, τοῦτο*, η οποία εμπρός από δασύ φωνήεν έχασε το *α'* και μετέτρεψε το *τ'* σε *θ'*. Όμως η αντωνυμία *«ταῦθ'»* αντιστοιχεί στην *ταυτό* = *τὸ αὐτό* = *το ίδιο* είτε ως ονομαστική είτε ως αιτιατική Ενικού της αντωνυμίας *ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό*, η οποία επίσης εμπρός από δασύ φωνήεν έχασε το *ο'* και μετέτρεψε το *τ'* σε *θ'*. Στο κεί-

μενο πρόκειται για την αντωνυμία ‘ταυτό = τὸ αὐτό = το ἴδιο’ σε ονομαστική πτώση για να γίνει το υποκείμενο στο ενν. ‘ἐστί’. **ὅπερ οἶμαι τοῦ κακῶς ἔχειν τὰ ὅλα:** ‘το οποίο πιστεύω <ὅτι είναι αἴτιο> του ὅτι ὅλα τα ζητήματα μας είναι ἄσχημα’. Μετά την αντωνυμία ‘ταῦθ’ = τὸ αὐτό = το ἴδιο’ ακολουθεί ομοιόπτωτα μια αναφορική πρόταση με το ‘ὅπερ’ και ρ. το ‘οἶμαι = νομίζω’, το οποίο όμως δεν έχει αντικείμενο και εννοείται το ‘αἴτιον εἶναι = ὅτι είναι αἴτιο’. Η γενική ‘τοῦ’ συντάσσεται με το απαρέμφατο ‘ἔχειν’ ως γενική της αιτίας στο ενν. ‘αἴτιον εἶναι’, ενώ η αιτιατική ‘τὰ ὅλα’ είναι υποκείμενο στο απαρέμφατο ‘ἔχειν’.

- 4 **οἱ λέγοντες:** έναρθρη μτχ. ως υποκείμενο στο ‘οὐ...παραينوῦσι’. **ὕπερ τῶν παρόντων:** ‘για χάρη των επίκαιρων γεγονότων’. **ἑαυτῶν κατηγοροῦσι:** ‘κατηγορούνται μεταξύ τους’.
- 5 **ὥς μὲν ἐγὼ κρίνω:** ‘ὅπως ἐγὼ θεωρῶ’, αναφορική επιρρ. πρόταση του τρόπου. **συνεθίζοντες ὑμᾶς:** ‘με το να συνηθίζουν εσάς’, συνημμ. μτχ. τροπική. **ὅσων εἰσὶν αἴτιοι κακῶν:** ‘για πόσα κακά είναι οι ἴδιοι υπεύθυνοι’. Αναφορική πρόταση που εδώ λειτουργεί ως πλάγια ερώτηση ως αντικείμενο στο απαρέμφατο ‘ἀκούειν’.
- 6 **ἴν’...γίγνησθε:** ‘υπερβατό’ σχήμα, σύμφωνα με το οποίο δυο λέξεις που λογικά πρέπει να είναι κοντά, βρίσκονται μακριά η μία από την άλλη. Τελική πρόταση με Υποτακτική. **ἄν...καθιστῶνται:** ‘αν βρεθούν κάποια στιγμή σε μία δίκη’. **μηδὲν ἡγούμενοι καινὸν ἀκούειν:** ‘θεωρώντας ὅτι δεν ακοῦνε κάτι καινούργιο’, η μτχ. είναι συνημμ. επιρρ. τροπική στο υποκείμενο του ρ. ‘γίγνησθε’, δηλ. ‘ὑμεῖς’. Η αντωνυμία ‘μηδὲν’ είναι το αντικ. του ‘ἀκούειν’ ενώ το ‘καινόν’ είναι επιθ. προσδ.
- 7 **ὕπερ ὧν ὥργισθε:** ‘για ὅσα πράγματα ἔχετε ὀργισθεῖ’. **πραότεροι δικασταὶ καὶ κριταὶ:** ‘να γίνεται δικαστές και κριτές που να εἰσθε πιο επιεικεῖς’. Το επίθετο είναι κατηγορηματικός προσδιορισμός, ενώ τα δυο ουσιαστικά είναι κατηγορούμενο. **τῶν πεπραγμένων:** έναρθρη μετοχή σε γενική πτώση ως ουσιαστικό, η οποία συντάσσεται με τα ουσιαστικά ‘δικασταὶ καὶ κριταὶ’ ως γενική αντικειμενική.
- 9 **ὅτι δ’ ὑμῖν οὐχὶ συμφέρει:** ‘ὅσον αφορά ὅμως το γεγονός ὅτι δεν σας συμφέρει’, ειδική πρόταση που θα την περιμέναμε ως επεξήγηση στο ‘διὰ τοῦτ(ο)’, αν ήταν αντεστραμμένη η σειρά ‘διὰ τοῦτο ἐπιτιμῶ, ὅτι..’. Τώρα λειτουργεί πάλι ως αιτιατική της αναφοράς, αλλά προεξαγγελτικά.
- 10 **ὑποσχέσομαι:** το ρ. στον ενεστώτα είναι ‘ὑπισχνέομαι = υπόσχομαι’. **δὲ μὴ παραχρήμ’ ἐπιδείξω:** αναφορική πρόταση. Το ρ. ‘ἐπιδείξω’ δεν είναι ο Μέλλων της Οριστικής, αλλά η Υποτακτική Αορίστου. Και αυτό αποδεικνύεται από την ἄρνηση ‘μὴ’ η οποία θα ήταν ‘οὐ’, αν το ‘ἐπιδείξω’ ήταν Μέλλων της Οριστικής. Συνεπώς η μετάφραση δεν είναι ‘το οποίο δεν θα αποδείξω αμέσως’, αλλά ‘το οποίο να μην αποδείξω αμέσως’, ὁπότε η πρόταση δεν είναι αναφορική επιθετική, αλλά επιρρηματική του αποτελέσματος, ‘ὥστε αυτό να μη το αποδείξω αμέσως’.
- 11 **τῶν αὐτῶν:** συντάσσεται με την αντων. ‘οὐδὲν’ ως γενική διαιρετική. **τούτοις:** συντάσσεται με την γενική ‘αὐτῶν’ ως δοτική αντικειμενική, ‘τίποτε ἀπὸ αὐτὰ που μοιάζουν με αὐτὰ ἐδῶ’. Το ‘τούτοις’ δοτική πληθυντικού του ουδετέρου. **ἄ...ἡγοῦμαι:** αναφορική πρόταση. Το ‘ἄ’ αντικ. στο ‘ἡγοῦμαι’. **βέλτιστα...συμφέροντα:** κατηγορούμενα στο ‘ἄ’. **τοῖς πράγμασιν:** ‘στα γεγονότα’, δοτική της αναφοράς.
- 12 **τοῖς βουλευομένοις:** έναρθρη μτχ. ως ουσιαστικό, δοτική αντικειμενική στο ‘συμφέροντα’. **ὑμῖν:** επιθετικός στην μτχ. Θα τα περιμέναμε αντίστροφα ‘ὑμῖν τοῖς βουλευομένοις’, αλλά για λόγους ἔμφασης της μτχ. ἄλλαξαν θέση. **ταῦθ’:** ‘ταῦτα’, αιτιατική πληθυντικού, αντικείμενο στην μτχ. ‘εἰπὼν’. **ὥς ἂν δύνωμαι:** αναφορική επιρρ. πρόταση του τρόπου, η οποία ὅμως περιέχει και υπόθεση με το αοριστολογικό – υποθετικό ‘ἂν’ και Υποτακτική. Ως απόδοση ἔχει τον Μέλλοντα ‘καταβήσομαι’, και εκφράζει το προσδοκώμενο.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Παρά το γεγονός ότι, Αθηναίοι πολίτες, πολλοί λόγοι έχουν λεχθεί από όλους εκείνους που δίνουν συμβουλές, καθόλου δεν βλέπω εσάς να είσθε τώρα πιο κοντά στο να έχει βρεθεί τι πρέπει να γίνει, από ό,τι πριν συγκεντρωθείτε στην εκκλησία του δήμου. Και αίτιο αυτού εδώ του γεγονότος είναι το ίδιο το οποίο πιστεύω ότι είναι αίτιο του ότι όλα τα ζητήματα είναι άσχημα. Διότι αυτοί που αγορεύουν, δεν σας παροτρύνουν για χάρη των επίκαιρων γεγονότων, αλλά αντιθέτως κατηγορούνται μεταξύ τους και βρίζονται, όπως εγώ θεωρώ, με το να συνηθίζουν εσάς χωρίς λογική κρίση να ακούτε για πόσα πράγματα άσχημα αυτοί οι ίδιοι είναι υπεύθυνοι, ώστε αν κάποια στιγμή βρεθούν σε δίκη, εσείς να γίνετε πιο ευνοϊκοί δικαστές και κριτές των γεγονότων που έχουν γίνει από αυτούς, πιστεύοντας ότι δεν ακούτε κάτι το καινούργιο, αλλά για πράγματα που πολλές φορές έχετε εξοργισθεί. Την αιτία λοιπόν εξ αιτίας της οποίας κάνουν αυτοί αυτά τα πράγματα, ίσως μπορεί να είναι ανόητο να την αναζητήσουμε τώρα με λεπτομέρειες. Όμως όσον αφορά το γεγονός ότι δεν σας συμφέρει, γι' αυτό ακριβώς τους επικρίνω. Εγώ λοιπόν σήμερα δεν θα κατηγορήσω κανένα, ούτε θα υποσχεθώ τίποτε τέτοιο το οποίο να μη το αποδείξω αμέσως, κι ούτε θα κάνω κάτι από αυτά που είναι ίδια με τούτα εδώ. Αλλά αντιθέτως όσα θεωρώ πολύ καλά για τα γεγονότα, αλλά και συμφέροντα σ' αυτούς που συσκέπτονται, οι οποίοι είσθε εσείς, αυτά ακριβώς με όποιο τρόπο μπορώ όταν τα πω με λίγα λόγια, θα αποχωρήσω.